Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

30. juni 2016 * [i]

»Præjudiciel anmodning — artikel 20 TEUF og 21 TEUF — direktiv 2004/38/EF — artikel 13, stk. 2, første afsnit, litra c) — forordning (EØF) nr. 1612/68 — artikel 12 — ret til ophold for familiemedlemmer til en unionsborger — ægteskab mellem en unionsborger og en tredjelandsstatsborger — vold i hjemmet — skilsmisse efter unionsborgerens udrejse — bevarelse af ret til ophold for den tredjelandsstatsborger, der har forældremyndigheden over fællesbørn, der er unionsborgere«

I sag C-115/15,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (appeldomstol (England og Wales) (afdelingen for civile sager), Det Forenede Kongerige) ved afgørelse af 25. februar 2015, indgået til Domstolen den 6. marts 2015, i sagen:

**Secretary of State for the Home Department**

mod

**NA**

procesdeltager:

**Aire Centre,**

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, R. Silva de Lapuerta (refererende dommer), og dommerne A. Arabadjiev, J.-C. Bonichot, C.G. Fernlund og S. Rodin,

generaladvokat: M. Wathelet

justitssekretær: fuldmægtig K. Malacek,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 18. februar 2016,

efter at der er afgivet indlæg af:

— NA ved solicitor A. Gonzalez, barrister B. Asanovic og T. de la Mare, QC

* – Processprog: engelsk.

— Aire Centre ved barrister T. Buley og R. Drabble, QC, repræsenteret ved solicitor L. Barratt

— Det Forenede Kongeriges regering ved V. Kaye og M. Holt, som befuldmægtigede, bistået af barristers B. Kennelly og B. Lask

— den danske regering ved C. Thorning og S. Wolff, som befuldmægtigede

— den nederlandske regering ved M. Bulterman og C. Schillemans, som befuldmægtigede

— den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget

— Europa-Kommissionen ved M. Kellerbauer, M. Wilderspin, E. Montaguti og C. Tufvesson, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 14. april 2016,

afsagt følgende

## Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 20 TEUF og 21 TEUF, artikel 13, stk. 2, første afsnit, litra c), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, om ændring af forordning (EØF) nr. 1612/68 og om ophævelse af direktiv 64/221/EØF, 68/360/EØF, 72/194/EØF, 73/148/EØF, 75/34/EØF, 75/35/EØF, 90/364/EØF, 90/365/EØF og 93/96/EØF (EUT 2004, L 158, s. 77, berigtiget i EUT 2004, L 229, s. 35), og artikel 12 i Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet (EFT 1968 II, s. 467).

2 Denne anmodning er indgivet i forbindelse med en sag mellem Secretary of State for the Home Department (indenrigsministeren, herefter »Secretary of State«) og NA, der pakistansk statsborger, angående sidstnævntes ret til ophold i Det Forenede Kongerige.

### Retsforskrifter

#### *EU-retten*

*Direktiv 2004/38*

3 15. betragtning til direktiv 2004/38 foreskriver:

»Familiemedlemmer bør sikres retsbeskyttelse i tilfælde af unionsborgerens død, opløsning af ægteskab eller et registreret partnerskabs ophør. Af hensyn til familielivet og den menneskelige værdighed, samt på visse betingelser for at undgå misbrug, er det derfor nødvendigt at træffe foranstaltninger for at sikre, at familiemedlemmer, der allerede opholder sig på værtsmedlemsstatens område, i sådanne tilfælde bevarer deres opholdsret udelukkende på et personligt grundlag.«

4 Direktivets artikel 2 med overskriften »Definitioner« fastsætter:

»I dette direktiv forstås ved:

1) »unionsborger«: enhver person, der er statsborger i en medlemsstat

2) »familiemedlem«:
a) ægtefælle

[...]

3) »værtsmedlemsstat«: den medlemsstat, hvortil unionsborgeren rejser med henblik på at udøve retten til fri bevægelighed og ophold.«

5 Nævnte direktivs artikel 3, stk. 1, med overskriften »Berettigede personer« bestemmer:

»Dette direktiv finder anvendelse på enhver unionsborger, der rejser til eller tager ophold i en anden medlemsstat end den, hvor vedkommende er statsborger, samt familiemedlemmer som defineret i artikel 2, nr. 2), der ledsager unionsborgeren eller slutter sig til denne.«

6 Samme direktivs artikel 7, stk. 1 og 2, med overskriften »Retten til ophold i mere end tre måneder« er affattet således:

»1. Enhver unionsborger har ret til at opholde sig på en anden medlemsstats område i mere end tre måneder, hvis den pågældende:

a) er arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende i værtsmedlemsstaten eller

b) råder over tilstrækkelige midler til sig selv og sine familiemedlemmer, således at opholdet ikke bliver en byrde for værtsmedlemsstatens sociale system, og er omfattet af en sygeforsikring, der dækker samtlige risici i værtsmedlemsstaten, eller

c)

— er indskrevet ved en privat eller offentlig institution, der er godkendt, eller som finansieres af værtsmedlemsstaten i medfør af dennes lovgivning eller administrative praksis, med henblik på dér som hovedaktivitet at følge en uddannelse, herunder en erhvervsuddannelse, og

— er omfattet af en sygeforsikring, der dækker samtlige risici i værtsmedlemsstaten, og ved en erklæring eller på anden tilsvarende måde efter den pågældende persons eget valg godtgør over for den relevante nationale myndighed, at vedkommende råder over tilstrækkelige midler til sig selv og sine familiemedlemmer, således at opholdet ikke bliver en byrde for værtsmedlemsstatens sociale system, eller

d) er et familiemedlem, der ledsager eller slutter sig til en unionsborger, der opfylder betingelserne i litra a), b) eller c).

2. Retten til ophold, jf. stk. 1, omfatter også familiemedlemmer til en unionsborger, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, når disse ledsager eller slutter sig til unionsborgeren i værtsmedlemsstaten, og unionsborgeren opfylder betingelserne i stk. 1, litra a), b) eller c).«

7 Artikel 12 i direktiv 2004/38 med overskriften »Bevarelse af familiemedlemmers ret til ophold i tilfælde af unionsborgerens død eller udrejse« foreskriver:

»1. En unionsborgers død eller udrejse fra værtsmedlemsstaten berører ikke retten til ophold for familiemedlemmer, der er statsborgere i en medlemsstat, jf. dog andet afsnit.

Før de pågældende personer opnår ret til tidsubegrænset ophold, skal de dog opfylde betingelserne i artikel 7, stk. 1, litra a), b), c) eller d).

2. Familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, mister ikke deres ret til ophold, hvis den unionsborger, de er knyttet til, afgår ved døden, for så vidt de har haft ophold i værtsmedlemsstaten som familiemedlemmer i mindst et år inden unionsborgerens død, jf. dog andet afsnit.

Før de pågældende personer opnår ret til tidsubegrænset ophold, er deres ret til ophold fortsat betinget af, at de kan godtgøre, at de er arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende, eller at de råder over tilstrækkelige midler til sig selv og deres familiemedlemmer, således at deres ophold ikke bliver en byrde for værtsmedlemsstatens sociale system, og at de har en sygeforsikring i værtsmedlemsstaten, der dækker alle risici, eller at de i værtsmedlemsstaten har status som familiemedlem til en person, der opfylder disse krav. »Tilstrækkelige midler« er defineret i artikel 8, stk. 4.

Sådanne familiemedlemmers ret til ophold bevares udelukkende på et personligt grundlag.

3. Hvis en unionsborger udrejser fra værtsmedlemsstaten eller afgår ved døden, bevarer unionsborgerens børn eller den person, som har den faktiske forældremyndighed, uanset nationalitet, retten til ophold, hvis børnene opholder sig i værtsmedlemsstaten og er tilmeldt en uddannelsesinstitution, indtil de har afsluttet deres studier.«

8 Artikel 13, stk. 2, i direktiv 2004/38 med overskriften »Bevarelse af familiemedlemmers ret til ophold i tilfælde af skilsmisse eller omstødelse af ægteskabet eller det registrerede partnerskabs ophør« bestemmer:

»Skilsmisse, omstødelse af ægteskabet eller ophør af det registrerede partnerskab som omhandlet i artikel 2, nr. 2), litra b), betyder ikke, at familiemedlemmer til unionsborgere, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, mister deres ret til ophold, jf. dog andet afsnit:

a) hvis ægteskabet eller det registrerede partnerskab ved begyndelsen af proceduren til skilsmisse eller omstødelse eller ophør af det registrerede partnerskab som omhandlet i artikel 2, nr. 2), litra b), har varet i mindst tre år, heraf mindst ét år i værtsmedlemsstaten

b) hvis forældremyndigheden til unionsborgerens børn er overdraget en ægtefælle eller en partner, der ikke er statsborger i en medlemsstat, efter aftale mellem ægtefællerne eller partnerne som omhandlet i artikel 2, nr. 2), litra b), eller ved en retsafgørelse

c) hvis der foreligger en særlig vanskelig situation, og ægtefællen eller partneren f.eks. har været udsat for vold i hjemmet, mens ægteskabet eller det registrerede partnerskab stadig bestod, eller

d) hvis den ægtefælle eller partner, der ikke er statsborger i en medlemsstat, efter aftale mellem ægtefællerne eller partnerne som omhandlet i artikel 2, nr. 2), litra b), eller ved en retsafgørelse er tilkendt ret til samvær med et mindreårigt barn, og retten har fundet, at samværet skal finde sted i medlemsstaten, så længe dette samvær skønnes at være nødvendigt.

Før de pågældende personer opnår ret til tidsubegrænset ophold, er deres ret til ophold fortsat betinget af, at de kan godtgøre, at de er arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende, eller at de råder over tilstrækkelige midler til sig selv og deres familiemedlemmer, således at deres ophold ikke bliver en byrde for værtsmedlemsstatens sociale system, og at de har en sygeforsikring i værtsmedlemsstaten, der dækker alle risici, eller at de i værtsmedlemsstaten har status som familiemedlem til en person, der opfylder disse krav. »Tilstrækkelige midler« er defineret i artikel 8, stk. 4.

Sådanne familiemedlemmers ret til ophold bevares udelukkende på et personligt grundlag.«

9 Nævnte direktivs artikel 14, stk. 2, med overskriften »Bevarelse af retten til ophold« fastsætter:

»Unionsborgere og deres familiemedlemmer har ret til ophold som omhandlet i artikel 7, 12 og 13, såfremt de opfylder de i disse artikler opstillede betingelser.

[...]«

*Forordning nr. 1612/68*

10 Artikel 12, stk. 1, i forordning nr. 1612/68 har følgende ordlyd:

»Såfremt en statsborger i en medlemsstat er eller har været beskæftiget på en anden medlemsstats område, har hans børn, hvis de er bosat på denne medlemsstats område, adgang til almindelig undervisning, lærlingeuddannelse og faglig uddannelse på samme vilkår som statsborgere i denne stat.«

### *National ret*

11 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at artikel 13, stk. 2, i direktiv 2004/38 blev gennemført i national ret ved artikel 10 i Immigration (European Economic Area) Regulations 2006 (bekendtgørelse af 2006 om indvandring til Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, herefter »bekendtgørelsen af 2006«).

12 For at bevare sin opholdsret i tilfælde af skilsmisse skal den pågældende i henhold til artikel 10, stk. 5, i bekendtgørelsen af 2006 nærmere bestemt opfylde visse betingelser, herunder betingelsen om ikke længere at være familiemedlem enten til en person, som har ret til tidsubegrænset ophold, eller til en borger i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), som har tidsubegrænset ophold, på skilsmissedatoen.

13 I henhold til bekendtgørelse af 2006 skal en »person, som har opholdsret« forstås som en EØS-borger, der er bosiddende i Det Forenede Kongerige som arbejdssøgende, arbejdstager, selvstændig erhvervsdrivende, selvforsørgende eller studerende.

14 Det fremgår ligeledes af forelæggelsesafgørelsen, at den opholdsret, som en forælder afleder af et barn, der er omfattet af artikel 12 i forordning nr. 1612/68, i national ret tildeles i henhold til artikel 15 A i bekendtgørelse af 2006, som i det væsentlige fastsætter:

»(1) En person (herefter »P«), der ikke er en fritaget person, og som opfylder betingelserne i denne bekendtgørelses stk. (2), (3), (4), (4 A) eller (5), har ret til ophold i Det Forenede Kongerige, så længe P opfylder de relevante betingelser.

[...]

(3) En person opfylder betingelserne i dette stykke, hvis

(a) P er barn af en EØS-statsborger (herefter »EØS-forælderen«)

(b) P opholdt sig i Det Forenede Kongerige, mens EØS-forælderen opholdt sig i Det Forenede Kongerige som arbejdstager, og

(c) P går i skole i Det Forenede Kongerige og gik allerede i skole, mens EØS-forælderen opholdt sig i Det Forenede Kongerige.

(4) En person opfylder betingelserne i dette stykke, hvis:

(a) P har forældremyndigheden over en person, som opfylder betingelserne i stk. 3 (herefter »den relevante person«), og

(b) den relevante person ikke ville være i stand til at fortsætte sin uddannelse i Det Forenede Kongerige, hvis P skulle forlade landet.

[...]«

**Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål**

15 NA er pakistansk statsborger og indgik i september 2003 ægteskab med KA, som er tysk statsborger. I marts 2004 flyttede parret til Det Forenede Kongerige.

16 Ægtefællernes forhold blev efterfølgende forringet. NA blev ved flere lejligheder udsat for vold i hjemmet.

17 I oktober 2006 forlod KA det fælles hjem, og i december 2006 forlod han Det Forenede Kongerige.

18 I den periode, hvor KA opholdte sig i Det Forenede Kongerige, havde han status som arbejdstager og selvstændig erhvervsdrivende.

19 Ægtefællerne har to døtre, MA og IA. Døtrene er født i Det Forenede Kongerige, henholdsvis den 14. november 2005 og den 3. februar 2007, og de er tyske statsborgere.

20 Ifølge KA blev parret skilt ved en såkaldt »*talaq*«, der blev udstedt den 13. marts 2007 i Karachi (Pakistan). I september 2008 indledte NA en skilsmisseprocedure i Det Forenede Kongerige. Denne blev endeligt afsluttet den 4. august 2009. NA fik den fulde forældremyndighed over de to børn.

21 MA og IA har gået i skole i Det Forenede Kongerige siden henholdsvis januar 2009 og september 2010.

22 Ved afgørelse vedtaget i forbindelse med behandlingen af en ansøgning indgivet af NA om ret til tidsubegrænset ophold i Det Forenede Kongerige traf den kompetente myndighed, Secretary of State, afgørelse om, at NA ikke havde ret til ophold i Det Forenede Kongerige.

23 NA fik ikke medhold i sagen til prøvelse af afslaget.

24 NA påklagede afslaget til Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (appeldomstol (afdelingen for sager om indvandring og asyl), Det Forenede Kongerige), der gennemgik de tre retlige grunde, som NA havde fremført til støtte for sin ansøgning om ret til ophold i Det Forenede Kongerige.

25 For det første fastslog denne ret, at NA ikke havde ret til fortsat ophold i Det Forenede Kongerige efter artikel 13, stk. 2, i direktiv 2004/38, idet KA på datoen for skilsmissen ikke længere udøvede sine traktatsikrede rettigheder i denne medlemsstat, hvilken betingelse fremgår af nævnte bestemmelse og af dom af 13. februar 1985, Diatta (267/83, EU:C:1985:67).

26 Da NA er af den opfattelse, at der ikke gælder en sådan betingelse for at kunne påberåbe sig bevarelse af retten til ophold i henhold til artikel 13, stk. 2, i direktiv 2004/38, har hun i denne henseende appelleret denne afgørelse til den forelæggende ret.

27 For det andet fandt Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (appeldomstol (afdelingen for sager om indvandring og asyl)), at NA derimod havde ret til ophold i Det Forenede Kongerige i medfør af EU-retten, dels artikel 20 TEUF således som fortolket af Domstolen i dom af 8. marts 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), dels artikel 12 i forordning nr. 1612/68.

28 Secretary of State har vedrørende dette punkt appelleret dommen fra Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (appeldomstol (afdelingen for sager om indvandring og asyl)) til den forelæggende ret. Secretary of State har ganske vist anerkendt de rettigheder, som MA og IA har som unionsborgere i henhold til artikel 20 TEUF og 21 TEUF, men har med støtte i dom af 10. oktober 2013, Alokpa og Moudoulou (C-86/12, EU:C:2013:645), anført, at disse rettigheder kun ville blive tilsidesat, hvis MA og IA »reelt« ville være »nødsaget til at forlade Unionens område som helhed«, en betingelse, der ikke er opfyldt i den foreliggende sag, da disse børn har opholdsret i den medlemsstat, hvor de er statsborgere, dvs. Forbundsrepublikken Tyskland. Hvad i følge Secretary of State angår retten til ophold på grundlag af artikel 12 i forordning nr. 1612/68 kræver denne bestemmelse, at den forælder, der er unionsborger, opholder sig i værtsmedlemsstaten på den dato, hvor barnet påbegynder sine studier, hvilken betingelse heller ikke er opfyldt i den foreliggende sag.

29 Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (appeldomstol (afdelingen for sager om indvandring og asyl)) fastslog for det tredje og sidste dels, at den omstændighed, at NA er blevet meddelt afslag på ret til ophold i Det Forenede Kongerige, vil tvinge hendes børn, MA og IA, til at forlade denne medlemsstat sammen med deres moder, da hun er blevet tildelt den fulde forældremyndighed over dem, dels, at en udsendelsesforanstaltning over for disse børn vil tilsidesætte deres rettigheder i henhold til artikel 8 i konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950, og gav NA medhold i hendes appel i medfør af denne bestemmelse. Secretary of State har ikke iværksat appel til prøvelse af denne del af afgørelsen.

30 Under disse omstændigheder har Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (appeldomstol (England og Wales) (afdelingen for civile sager), Det Forenede Kongerige) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal en tredjelandsstatsborger, som er tidligere ægtefælle til en unionsborger, kunne godtgøre, at den tidligere ægtefælle udøvede sine traktatsikrede rettigheder i værtsmedlemsstaten på tidspunktet for deres skilsmisse, for at bevare sin ret til ophold i henhold til artikel 13, stk. 2, i direktiv 2004/38?

2) Har en unionsborger i henhold til EU-retten ret til ophold i en værtsmedlemsstat i medfør af artikel 20 TEUF og 21 TEUF under omstændigheder, hvor den eneste stat i Unionen, hvor borgeren har ret til ophold, er den stat, hvor vedkommende er statsborger, men hvor det ved en afgørelse fra en kompetent domstol er blevet fastslået, at en udsendelse af denne borger fra værtsmedlemsstaten til den stat, hvor vedkommende er statsborger, udgør en krænkelse af dennes rettigheder i henhold til artikel 8 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder eller artikel 7 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder?

3) Hvis unionsborgeren i spørgsmål 2 ovenfor er et barn, har den forælder, der har den fulde forældremyndighed over barnet, i så fald en afledt ret til ophold i værtsmedlemsstaten, hvis barnet ville være nødsaget til at følge forælderen, hvis denne blev udsendt fra værtsmedlemsstaten?

4) Har et barn ret til ophold i værtsmedlemsstaten i henhold til artikel 12 i forordning nr. 1612/68 (nu artikel 10 i forordning (EU) nr. 492/2011), hvis den af barnets forældre, der er unionsborger, og som har været beskæftiget i værtsmedlemsstaten, ikke længere opholder sig i værtsmedlemsstaten, når barnet påbegynder sin skolegang i den pågældende stat?«

## Om de præjudicielle spørgsmål

### *Det første spørgsmål*

31 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 13, stk. 2, første afsnit, litra c), i direktiv 2004/38 skal fortolkes således, at en tredjelandsstatsborger, der er blevet skilt fra en unionsborger, som i løbet af ægteskabet har udsat tredjelandsstatsborgeren for vold i hjemmet, kan bevare sin ret til ophold i værtsmedlemsstaten på grundlag af denne bestemmelse, når den ægtefælle, som er unionsborger, er udrejst fra denne medlemsstat inden skilsmissen.

32 I medfør af artikel 13, stk. 2, første afsnit, litra c), i direktiv 2004/38 betyder skilsmisse ikke, at familiemedlemmer til en unionsborger, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, mister deres ret til ophold, »hvis der foreligger en særlig vanskelig situation, og ægtefællen eller partneren f.eks. har været udsat for vold i hjemmet, mens ægteskabet eller det registrerede partnerskab stadig bestod«.

33 Det skal afklares, hvilke betingelser der skal være opfyldt for at anvende denne bestemmelse, herunder navnlig spørgsmålet om, hvorvidt en unionsborger, der i sit ægteskab med en tredjelandsstatsborger, som vedkommende nu er skilt fra, har udsat denne for vold i hjemmet, i henhold til artikel 7, stk. 1, i direktiv 2004/38 skal opholde sig i værtsmedlemsstaten indtil datoen for skilsmissen, for at tredjelandsstatsborgeren kan støtte ret på dette direktivs artikel 13, stk. 2, første afsnit, litra c).

34 Hvad i denne henseende angår artikel 13, stk. 2, første afsnit, litra a), i direktiv 2004/38 har Domstolen allerede fastslået, at når den ægtefælle, der er unionsborger, inden begyndelsen af proceduren til skilsmisse forlader værtsmedlemsstaten med henblik på at slå sig ned i en anden medlemsstat eller et tredjeland, ophører den på grundlag af artikel 7, stk. 2, i direktiv 2004/38 afledte ret til ophold for ægtefællen, der er tredjelandsstatsborger, i forbindelse med, at den ægtefælle, der er unionsborger, udrejser, og opholdsretten kan dermed ikke længere bevares på grundlag af dette direktivs artikel 13, stk. 2, første afsnit, litra a) (jf. i denne retning dom af 16.7.2015, Singh m.fl., C-218/14, EU:C:2015:476, præmis 62).

35 Under sådanne omstændigheder har den omstændighed, at den ægtefælle, der er unionsborger, er udrejst, således allerede bevirket, at den ægtefælle, der er tredjelandsstatsborger, og som er bosiddende i værtsmedlemsstaten, har mistet sin ret til ophold. En senere anmodning om skilsmisse kan ikke føre til, at denne ret genopstår, idet artikel 13 i direktiv 2004/38 alene omhandler »bevarelse« af en eksisterende ret til ophold (jf. dom af 16.7.2015, Singh m.fl., C-218/14, EU:C:2015:476, præmis 67).

36 I denne forbindelse har Domstolen fastslået, at en tredjelandsstatsborgers ægtefælle, som er unionsborger, skal opholde sig i værtsmedlemsstaten i overensstemmelse med artikel 7, stk. 1, i direktiv 2004/38 indtil den dato, hvor proceduren til skilsmisse påbegyndes, for at denne tredjelandsstatsborger kan gøre gældende, at den pågældendes ret til ophold i denne medlemsstat kan bevares på grundlag af direktivets artikel 13, stk. 2 (dom af 16.7.2015, Singh m.fl., C-218/14, EU:C:2015:476, præmis 66).

37 Disse betragtninger kan overføres på omstændighederne i hovedsagen for så vidt angår fortolkningen af artikel 13, stk. 2, første afsnit, litra c), i direktiv 2004/38.

38 Der skal således tages hensyn til den omstændighed, at denne bestemmelse er en del af artikel 13, stk. 2, i direktiv 2004/38, således at nævnte bestemmelse skal være genstand ikke kun for en selvstændig fortolkning, men også en fortolkning i lyset af artikel 13, stk. 2, første afsnit.

39 Det bemærkes i denne henseende, at en EU-retlig bestemmelses rækkevidde både skal vurderes ud fra dens indhold, den sammenhæng, som den indgår i, og dens målsætninger (dom af 10.10.2013, Spedition Welter, C-306/12, EU:C:2013:650, præmis 17).

40 Det fremgår for det første af de udtryk, der er anvendt både i overskriften og i ordlyden af artikel 13, stk. 2, i direktiv 2004/38, at den ret til ophold, som de medlemmer af en unionsborgers familie, som ikke selv er statsborgere i en medlemsstat, har på grundlag af denne bestemmelse, bl.a. er fastsat i tilfælde af skilsmisse, og at en sådan skilsmisse derfor ikke betyder, at en sådan opholdsret mistes, når betingelserne i denne bestemmelse er opfyldt.

41 Hvad dernæst angår den sammenhæng, som denne bestemmelse indgår i, er artikel 13, stk. 2, i direktiv 2004/38 en undtagelse til princippet om, at det ikke er alle tredjelandsstatsborgere, men kun dem, som er »familiemedlem[mer]« som omhandlet i dette direktivs artikel 2, nr. 2), til en unionsborger, som har udøvet sin ret til fri bevægelighed ved at bosætte sig i en anden medlemsstat end den medlemsstat, hvor den pågældende er statsborger, som i medfør af direktiv 2004/38 har ret til indrejse og ophold i en medlemsstat, idet et sådant princip allerede er blevet fastlagt i Domstolens faste praksis (jf. bl.a. dom af 16.7.2015, Singh m.fl., C-218/14, EU:C:2015:476, præmis 51).

42 Artikel 13, stk. 2, i direktiv 2004/38 omhandler således de undtagelsestilfælde, hvor skilsmissen ikke betyder, at de omhandlede tredjelandsstatsborgere mister retten til ophold i henhold til direktiv 2004/38, selv om disse statsborgere efter deres skilsmisse ikke længere opfylder betingelserne i dette direktivs artikel 7, stk. 2, herunder navnlig betingelsen om »familiemedlem« til en unionsborger som omhandlet i dette direktivs artikel 2, nr. 2, litra a).

43 Det skal tilføjes, at artikel 12 i direktiv 2004/38, der særligt vedrører bevarelse af familiemedlemmers ret til ophold i tilfælde af unionsborgerens død eller udrejse, for det første kun fastsætter bevarelse af retten til ophold for de medlemmer af en unionsborgers familie, som ikke er statsborgere i en medlemsstat, i tilfælde af unionsborgerens død og af unionsborgerens udrejse af værtsmedlemsstaten.

44 For det andet bemærkes således, at EU-lovgiver i forbindelse med dette direktivs vedtagelse har afholdt sig fra at fastsætte en særlig beskyttelse svarende til den i artikel 13, stk. 2, litra c), i direktiv 2004/38 fastsatte, i tilfælde af unionsborgerens udrejse af værtsmedlemsstaten, bl.a. som følge af særlig vanskelige situationer, for de familiemedlemmer, som ikke er statsborgere i en medlemsstat.

45 Hvad endelig angår formålet med artikel 13, stk. 2, i direktiv 2004/38 modsvarer denne bestemmelse det i 15. betragtning til denne direktiv fastsatte formål om at sikre familiemedlemmerne retsbeskyttelse i tilfælde af opløsning af ægteskab eller et registreret partnerskabs ophør ved i denne henseende at træffe foranstaltninger for at sikre, at familiemedlemmer, der allerede opholder sig på værtsmedlemsstatens område, i sådanne tilfælde bevarer deres ret til ophold på et personligt grundlag.

46 I denne henseende fremgår det af forarbejderne til direktiv 2004/38, herunder navnlig af begrundelsen til forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område (KOM/2001/0257 (endelig)), at den fraskilte ægtefælle kunne blive frataget retten til ophold i værtsmedlemsstaten i medfør af EU-retten før direktiv 2004/38.

47 Dette forslag til direktiv præciserer i denne forbindelse, at formålet med den påtænkte bestemmelse, nu artikel 13, stk. 2, i direktiv 2004/38, er at sikre en vis retsbeskyttelse for tredjelandsstatsborgere, hvis opholdsret er knyttet til et familiemæssigt bånd i form af ægteskab, og som derfor kunne udsættes for afpresning med trusler om skilsmisse, og at en sådan beskyttelse kun er nødvendig i tilfælde af en uigenkaldelig skilsmisseerklæring, eftersom retten til ophold for en ægtefælle, der er tredjelandsstatsborger, på ingen måde påvirkes i tilfælde af separation.

48 Det følger af det ovenstående, at det fremgår af dens indhold, den sammenhæng, som den indgår i, og dens målsætninger, at iværksættelsen af artikel 13, stk. 2, i direktiv 2004/38, herunder retten i artikel 13, stk. 2, første afsnit, litra c), i direktiv 2004/38, er betinget af de pågældendes skilsmisse.

49 Det følger desuden heraf, at en fortolkning af artikel 13, stk. 2, første afsnit, litra c), i direktiv 2004/38, hvorefter en tredjelandsstatsborger kan påberåbe sig ret til ophold i henhold til denne bestemmelse, hvis vedkommendes ægtefælle, der er unionsborger, har opholdt sig i værtsmedlemsstaten i henhold til artikel 7, stk. 1, i direktiv 2004/38, ikke blot indtil begyndelsen af proceduren til skilsmisse, men senest indtil volden i hjemmet har fundet sted, er i strid med fortolkningen på grundlag af ordlyd, sammenhæng og formål af artikel 13, stk. 2, i direktiv 2004/38.

50 Såfremt en tredjelandsstatsborger, således som det er tilfældet i hovedsagen, under sit ægteskab har været udsat for vold i hjemmet begået af en unionsborger, som vedkommende nu er skilt fra, skal unionsborgeren i henhold til artikel 7, stk. 1, i direktiv 2004/38 opholde sig i værtsmedlemsstaten indtil begyndelsen af proceduren til skilsmisse, for at nævnte tredjelandsstatsborger kan påberåbe sig dette direktivs artikel 13, stk. 2, første afsnit, litra c).

51 Henset til de ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 13, stk. 2, første afsnit, litra c), i direktiv 2004/38 skal fortolkes således, at en tredjelandsstatsborger, der er blevet skilt fra en unionsborger, som under ægteskabet har udsat den pågældende tredjelandsstatsborger for vold i hjemmet, kun kan bevare sin ret til ophold i værtsmedlemsstaten på grundlag af denne bestemmelse, hvis den ægtefælle, som er unionsborger, er udrejst fra denne medlemsstat inden begyndelsen af proceduren til skilsmisse.

### *Det fjerde spørgsmål*

52 Med det fjerde spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 12 i forordning (EØF) nr. 1612/68 skal fortolkes således, at et barn og den forælder, der er tredjelandsstatsborger, og som har den fulde forældremyndighed over barnet, har ret til ophold i værtsmedlemsstaten på grundlag af denne bestemmelse i en situation som den i hovedsagen foreliggende, hvor den anden forælder er unionsborger og har været beskæftiget i denne medlemsstat, men forlod værtsmedlemsstaten, inden barnet påbegyndte sin skolegang dér.

53 I henhold til artikel 12 i forordning nr. 1612/68 har børn af en statsborger i en medlemsstat, der er eller har været beskæftiget på en anden medlemsstats område, hvis de pågældende børn er bosat på denne medlemsstats område, adgang til almindelig undervisning, lærlingeuddannelse og faglig uddannelse på samme vilkår som statsborgere i denne stat.

54 Retten for børn af vandrende arbejdstagere til adgang til undervisning i værtsmedlemsstaten på grundlag af denne bestemmelse afhænger af det pågældende barns forudgående bosættelse i værtsmedlemsstaten, således at børn, som har taget bopæl i værtsmedlemsstaten i deres egenskab af familiemedlemmer til en vandrende arbejdstager, ligesom børn af en vandrende arbejdstager, der siden fødslen, har boet i den medlemsstat, hvor deres fader eller moder er eller har været beskæftiget, kan påberåbe sig en sådan ret til adgang til undervisning i denne medlemsstat (jf. i denne retning dom af 23.2.2010, Teixeira, C-480/08, EU:C:2010:83, præmis 45).

55 Artikel 12 i forordning nr. 1612/68 har især til formål at sikre, at børn af en arbejdstager, der er statsborger i en medlemsstat, selv om arbejdstageren ikke længere har lønnet beskæftigelse i værtsmedlemsstaten, kan påbegynde og i givet fald afslutte deres skolegang i sidstnævnte stat (dom af 23.2.2010, Teixeira, C-480/08, EU:C:2010:83, præmis 51).

56 Som det fremgår af selve ordlyden af artikel 12 i forordning nr. 1612/68, er denne ret således ikke begrænset til børn af aktive vandrende arbejdstagere, men gælder også børn af tidligere vandrende arbejdstagere. Det følger således heraf, at børns ret til ligebehandling med hensyn til adgang til undervisning ikke afhænger af, om deres fader eller moder bevarer deres status som vandrende arbejdstager i værtsmedlemsstaten (jf. i denne retning dom af 23.2.2010, Teixeira, C-480/08, EU:C:2010:83, præmis 50).

57 Domstolen har desuden fastslået, at den ret, som børn har i medfør af artikel 12 i forordning nr. 1612/68, ikke er underlagt deres forældres ret til ophold i værtsmedlemsstaten, idet denne bestemmelse kun kræver, at barnet har boet med en eller begge forældre i en medlemsstat, og i hvert fald én af forældrene i denne periode var bosat dér som arbejdstager (jf. i denne retning dom af 23.2.2010, Ibrahim og Secretary of State for the Home Department, C-310/08, EU:C:2010:80, præmis 40).

58 I denne henseende svarer en anerkendelse af, at børn af tidligere vandrende arbejdstagere kan fortsætte deres uddannelse i værtsmedlemsstaten, mens deres forældre ikke længere er bosat dér, til at anerkende dem en opholdsret, som er uafhængig af den opholdsret, som indrømmes deres forældre, idet en sådan ret er baseret på nævnte artikel 12 (dom af 23.2.2010, Ibrahim og Secretary of State for the Home Department, C-310/08, EU:C:2010:80, præmis 41).

59 Det følger således af Domstolens praksis, at artikel 12 i forordning nr. 1612/68 ikke kræver, at den forælder, der er tidligere vandrende arbejdstager, stadig opholder sig i værtsmedlemsstaten på tidspunktet, hvor barnet påbegynder sin skolegang eller sine studier, eller at denne forælder forbliver på nævnte medlemsstats område under denne skolegang eller disse studier.

60 I den foreliggende sag fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at KA, der var sagsøgeren i hovedsagens ægtefælle, har opholdt sig i Det Forenede Kongerige som arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende, siden parret ankom til denne medlemsstat og indtil KA's udrejse af Det Forenede Kongerige, dvs. i hele perioden fra marts 2004 til december 2006.

61 Det fremgår desuden af forelæggelsesafgørelsen, at parrets døtre, MA og IA, er født i Det Forenede Kongerige, og at de har boet i denne medlemsstat, siden de blev født.

62 Som børn af en tidligere vandrende arbejdstager, der, siden de blev født, har boet i den medlemsstat, hvor deres fader har været beskæftiget, opfylder MA og IA således betingelserne for at kunne påberåbe sig artikel 12 i forordning nr. 1612/68.

63 Under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende har en tidligere vandrende arbejdstagers barn, der siden fødslen har opholdt sig i værtsmedlemsstaten, således ret til dels at påbegynde eller at fortsætte sin uddannelse i denne medlemsstat på grundlag af artikel 12 i forordning nr. 1612/68, dels som en konsekvens heraf også en ret til ophold på grundlag af samme bestemmelse. Spørgsmålet om, hvorvidt den forælder, der er tidligere vandrende arbejdstager, opholder sig eller ikke længere opholder sig i nævnte medlemsstat på tidspunktet, hvor dette barn har påbegyndt sin skolegang, har i denne henseende ingen betydning.

64 Endelig indebærer denne ret til undervisning ifølge Domstolens praksis en selvstændig opholdsret for et barn af en vandrende arbejdstager eller en tidligere vandrende arbejdstager, når dette barn ønsker at fortsætte sine studier i værtsmedlemsstaten, samt en tilsvarende opholdsret for den forælder, som faktisk tager sig af barnet (jf. dom af 13.6.2013, Hadj Ahmed, C-45/12, EU:C:2013:390, præmis 46).

65 Under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende, hvor børnene i medfør af artikel 12 i forordning nr. 1612/68 har ret til at fortsætte deres skolegang i værtsmedlemsstaten, mens den forælder, som har forældremyndigheden over dem, risikerer at miste sin ret til ophold, kan en nægtelse af at give denne forælder adgang til at forblive i værtsmedlemsstaten, mens hendes børn går i skole, kunne fratage børnene en ret, som de er tillagt af EU-lovgiver (jf. i denne retning dom af 17.9.2002, Baumbast og R, C-413/99, EU:C:2002:493, præmis 71).

66 I den foreliggende sag fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at NA har fået den fulde forældremyndighed over sine børn.

67 Som den forælder, der faktisk tager sig af børnene MA og IA, har NA ligeledes ret til ophold på grundlag af artikel 12 i forordning nr. 1612/68.

68 Henset til de ovenstående betragtninger skal det fjerde spørgsmål besvares med, at artikel 12 i forordning nr. 1612/68 skal fortolkes således, at et barn og den forælder, der er tredjelandsstatsborger, og som har den fulde forældremyndighed over barnet, har ret til ophold i værtsmedlemsstaten på grundlag af denne bestemmelse i en situation som den i hovedsagen foreliggende, hvor den anden forælder er unionsborger og har været beskæftiget i denne medlemsstat, men forlod værtsmedlemsstaten, inden barnet påbegyndte sin skolegang dér.

### *Det andet og det tredje spørgsmål*

69 Med sit andet og tredje spørgsmål, der skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 20 TEUF og/eller 21 TEUF skal fortolkes således, at de medfører en ret til ophold i værtsmedlemsstaten for både en mindreårig unionsborger, der siden fødslen har opholdt sig i denne medlemsstat, som den pågældende ikke er statsborger i, og den forælder, der er tredjelandsstatsborger, og som har den fulde forældremyndighed over nævnte mindreårige, når de omhandlede personer har ret til ophold i nævnte medlemsstat på grundlag af national ret eller folkeretten.

70 Indledningsvis bemærkes, at artikel 20 TEUF ifølge Domstolens faste praksis giver enhver person, der er statsborger i en medlemsstat, status som unionsborger, hvilket er tænkt som den grundlæggende status for medlemsstaternes statsborgere (jf. dom af 20.9.2001, Grzelczyk, C-184/99, EU:C:2001:458, præmis 31, og af 8.3.2011, Ruiz Zambrano, C-34/09, EU:C:2011:124, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis).

71 På dette grundlag har Domstolen allerede fastslået, at artikel 20 TEUF er til hinder for nationale foranstaltninger, der har den virkning, at unionsborgere reelt fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, som de er tildelt ved deres status som unionsborgere (dom af 8.3.2011, Ruiz Zambrano, C-34/09, EU:C:2011:124, præmis 42).

72 Kriteriet vedrørende fratagelse af kerneindholdet i de rettigheder, som unionsborgerne er tildelt ved deres status som unionsborgere, har en ganske særlig karakter, idet det vedrører situationer, hvor, uanset den omstændighed, at den sekundære ret vedrørende tredjelandsstatsborgeres opholdsret ikke finder anvendelse, en tredjelandsstatsborger, som er familiemedlem til en unionsborger, undtagelsesvis ikke kan nægtes en opholdsret, idet den effektive virkning af det unionsborgerskab, som tilkommer sidstnævnte statsborger, ellers ville blive bragt i fare, hvis denne statsborger som følge af et sådant afslag reelt ville være nødsaget til at forlade Unionen som helhed, hvilket således ville fratage de pågældende unionsborgere den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, som de er tildelt ved denne status (jf. dom af 15.11.2011, Dereci m.fl., C-256/11, EU:C:2011:734, præmis 66 og 67).

73 Hvad angår en situation som den i hovedsagen foreliggende er det for det første vigtigt at tage hensyn til den omstændighed, at både sagsøgeren i hovedsagen og hendes døtre har ret til ophold i Det Forenede Kongerige på grundlag af artikel 12 i forordning nr. 1612/68, således som det er fastslået i denne doms præmis 66.

74 Den første betingelse for at kunne påberåbe sig en ret til ophold i værtsmedlemsstaten i henhold til artikel 20 TEUF, således som den er fortolket af Domstolen i dom af 8.3.2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), nemlig at den pågældende ikke har ret til ophold i denne medlemsstat i henhold til den sekundære EU-ret, er således ikke opfyldt i den foreliggende sag.

75 Hvad angår artikel 21 TEUF bemærkes, at enhver unionsborger i henhold til denne bestemmelse anerkendes retten til at opholde sig på medlemsstaternes område »med forbehold af de begrænsninger og på de betingelser, der er fastsat i traktaterne og i gennemførelsesbestemmelserne hertil«.

76 Sådanne begrænsninger og betingelser er nærmere bestemt fastsat i artikel 7, stk. 1, i direktiv 2004/38, herunder navnlig betingelsen om at råde over tilstrækkelige midler, således at opholdet ikke bliver en byrde for værtsmedlemsstatens sociale system, og betingelsen om en sygeforsikring, der dækker samtlige risici som omhandlet i dette direktivs artikel 7, stk. 1, litra b).

77 I denne henseende har Domstolen allerede fastslået, at den i denne bestemmelse indeholdte formulering »råder« over tilstrækkelige midler skal fortolkes således, at det er tilstrækkeligt, at unionsborgerne har sådanne midler til rådighed, uden at denne bestemmelse indebærer noget som helst krav med hensyn til, hvor midlerne kommer fra, idet de bl.a. kan tilvejebringes af tredjelandsstatsborgeren (dom af 16.7.2015, Singh m.fl., C-218/14, EU:C:2015:476, præmis 74).

78 Det følger heraf, at MA og IA, for så vidt som de opfylder betingelserne i dette direktiv, herunder navnlig betingelsen i direktivets artikel 7, stk. 1, enten selv eller via deres moder, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve, som tyske statsborgere kan have en ret til ophold i Det Forenede Kongerige på grundlag af artikel 21 TEUF og af direktiv 2004/38.

79 Endelig har Domstolen fastslået, at når artikel 21 TEUF og direktiv 2004/38 giver en ret til ophold i værtsmedlemsstaten til et mindreårigt barn, der er statsborger i en anden medlemsstat, og som opfylder betingelserne i direktivets artikel 7, stk. 1, litra b), kan den af forældrene, der faktisk tager sig af barnet, i medfør af de samme bestemmelser tage ophold med barnet i værtsmedlemsstaten (jf. dom af 10.10.2013, Alokpa og Moudoulou, C-86/12, EU:C:2013:645, præmis 29).

80 Domstolen har således fastslået, at afslaget på at tillade en forælder, der er statsborger i en medlemsstat eller et tredjeland, og som faktisk tager sig af en mindreårig unionsborger, som artikel 21 TEUF og direktiv 2004/38 giver ret til ophold, at tage ophold sammen med denne unionsborger i værtsmedlemsstaten fratager unionsborgerens ret til ophold enhver effektiv virkning, da et lille barns udnyttelse af retten til ophold nødvendigvis indebærer, at barnet har ret til at blive ledsaget af den person, der faktisk tager sig det, og følgelig, at denne person kan bo sammen med barnet i værtsmedlemsstaten under opholdet (jf. dom af 19.10.2004, Zhu og Chen, C-200/02, EU:C:2004:639, præmis 45, og af 10.10.2013, Alokpa og Moudoulou, C-86/12,EU:C:2013:645, præmis 28).

81 Henset til de ovenstående betragtninger skal det andet og det tredje spørgsmål besvares således:

— Artikel 20 TEUF skal fortolkes således, at den hverken medfører en ret til ophold i værtsmedlemsstaten for en mindreårig unionsborger, der siden fødslen har opholdt sig i denne medlemsstat, som den pågældende ikke er statsborger i, eller for den forælder, som er tredjelandsstatsborger, og som har den fulde forældremyndighed over nævnte mindreårige, når disse personer har ret til ophold i denne medlemsstat på grundlag af en bestemmelse i den afledte EU-ret.

— Artikel 21 TEUF skal fortolkes således, at den medfører en ret til ophold i værtsmedlemsstaten for nævnte mindreårige unionsborger, for så vidt som vedkommende opfylder betingelserne i artikel 7, stk. 1, i direktiv 2004/38, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve. Såfremt dette er tilfældet, kan den forælder, der faktisk tager sig af denne unionsborger, i medfør af de samme bestemmelser tage ophold sammen med unionsborgeren i værtsmedlemsstaten.

**Sagens omkostninger**

82 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

1) **Artikel 13, stk. 2, første afsnit, litra c), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, om ændring af forordning (EØF) nr. 1612/68 og om ophævelse af direktiv 64/221/EØF, 68/360/EØF, 72/194/EØF, 73/148/EØF, 75/34/EØF, 75/35/EØF, 90/364/EØF, 90/365/EØF og 93/96/EØF skal fortolkes således, at en tredjelandsstatsborger, der er blevet skilt fra en unionsborger, som under ægteskabet har udsat den pågældende tredjelandsstatsborger for vold i hjemmet, kun kan bevare sin ret til ophold i værtsmedlemsstaten på grundlag af denne bestemmelse, hvis den ægtefælle, som er unionsborger, er udrejst fra denne medlemsstat inden begyndelsen af proceduren til skilsmisse.**

2) **Artikel 12 i Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet skal fortolkes således, at et barn og den forælder, der er tredjelandsstatsborger, og som har den fulde forældremyndighed over barnet, har ret til ophold i værtsmedlemsstaten på grundlag af denne bestemmelse i en situation som den i hovedsagen foreliggende, hvor den anden forælder er unionsborger og har været beskæftiget i denne medlemsstat, men forlod værtsmedlemsstaten, inden barnet påbegyndte sin skolegang dér.**

3) **Artikel 20 TEUF skal fortolkes således, at den hverken medfører en ret til ophold i værtsmedlemsstaten for en mindreårig unionsborger, der siden fødslen har opholdt sig i denne medlemsstat, som den pågældende ikke er statsborger i, eller for den forælder, som er tredjelandsstatsborger, og som har den fulde forældremyndighed over nævnte mindreårige, når disse personer har ret til ophold i denne medlemsstat på grundlag af en bestemmelse i den afledte EU-ret.**

   **Artikel 21 TEUF skal fortolkes således, at den medfører en ret til ophold i værtsmedlemsstaten for nævnte mindreårige unionsborger, for så vidt som vedkommende opfylder betingelserne i artikel 7, stk. 1, i direktiv 2004/38, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve. Såfremt dette er tilfældet, kan den forælder, der faktisk tager sig af denne unionsborger, i medfør af de samme bestemmelser tage ophold sammen med unionsborgeren i værtsmedlemsstaten.**

Underskrifter

i — Der er foretaget en sproglig rettelse af præmis 51 og i punkt 1 i konklusionen i denne tekst efter den oprindelige offentliggørelse.